

Mindeord

N. M. Kromann

Historisk Samfunds æresmedlem, fhv. fabrikant Niels Møller Kromann, Esbjerg, døde d. 2. januar i år, næsten 90 år gammel.

Han blev født i Sønderho 4. april 1870 som søn af sæbefabrikant og skibsreder S. M. Kromann og hustru Anna Nielsdatter. Kromann blev 1895 gift med Jensine Jessen, hvis fader var skibsfører i Sønderho. Hun døde 1936.

Efter endt uddannelse startede Kromann i 1895 en sæbefabrik i Esbjerg. Desuden anlagde og drev han i flere år Esbjerg papæskefabrik og Esbjerg Materialhandel. Først havde virksomheden til huse i hjørneejendommen ved Kongensgade og Kirkegade. Senere flyttedes fabrikken til Fynsgade, derpå til Østergade og til sidst til Rolfsgade, hvor han drev fabrikken til 1946.

Var Kromann således blevet esbjergenser, og bl. a. en tid medlem af ligningskommissionen, hang hans hjerte dog stadig ved den gamle skipperø. Allerede da han var 13 år, begyndte han at føre dagbog, han noterede ikke bare, hvad der angik ham selv, men også hvad der angik slægtens liv og levned. Det blev efterhånden til 8 digre bind.

At en så ung mand førte dagbog, viser hans tidlige historiske interesse. Den fik ham i årevis til at samle stof til Fanøs historie og til slægtens historie. Det resulterede i de betydelige slægtsbøger: »Fanø Slægten Warrer« og »Sønderho Slægterne Son-

N. M. Kromann.

nichsen-Kromann.« 1940 udsendte han sammen med A. og S. Sonnichsen »Slægten Sonnichsen og de dertil hørende Slægter Thomsen og Kromann« (2. udgave af »Slægten Sonnichsen«).

Han største og mest bekendte arbejde er dog den store »Fanøs Historie« i 3 bind, der har givet ham æresnavnet »Fanøs historiker«. Dette værk er nu udsolgt, men stadig meget efterspurgt. Desuden har han skrevet »Fanø-Sømand i Storm og Stille«.

I mange år var han medlem af Historisk Udvalg for Esbjerg og sad i bestyrelsen for Esbjerg og

Omegns Museumsforening. 1933-42 var han i bestyrelsen for vort samfund og blev derefter udnævnt til æresmedlem. Det skyldtes ikke bare hans trofaste virke i bestyrelsen, men lige så fuldt hans mange bidrag til årbogen. Vi nævner »Kaperkaptajn Gregers P. Carstensens Kup« (1928), »Af jordemodervæsenets historie« (1929), »Af en Fanøskippers Journal 1809« (1930), »Lidt Skibsfarts Historie« (1938), »Færgerierne over Ribe Amts Aaer« (1939), »Af Varde Vejrmølles Historie« (1943), »Varde Sønderbro« (1946), »Fattigmandens Snaps« (1948) og fortegnelser over dagbladsartikler. Desuden har han selv skrevet talrige artikler i dagblade og været medarbejder ved Turisthåndbogen for Sydvestjylland. Endelig har han til Fanøfester skrevet skuespillene »Blodets Baand« og »Gammel Kærlighed ruster ikke«.

Det var derfor velfortjent da han blev æresborger i Sønderhø 1938 og æresmedlem af Fanø Skibsrederforening 1955 og af Fanø-Foreningen i Esbjerg og København. Han var ridder af Dannebrog. - Desuden var han en kortere tid udgiver og redaktør af Skandinavisk Philatelist Tidende og af Skandinavisk Frimærke Tidende.

Han skænkede sine samlinger til Centralbiblioteket i Esbjerg.

Hvor travlt han end havde i sit lange liv, holdt han altid søndagen som hviledag. Imponerende er det arbejde, han har udført. I Historisk Samfund vil vi bevare mindet om ham med taknemlighed.

H. K. Kristensen.